

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 757/2015-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. novembra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošikovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Samuelom Baránikom, Podjavorinskej 7, Bratislava, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 398/2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. februára 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED] (spolu ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom

JUDr. Samuelom Baránikom, Podjavorinskej 7, Bratislava, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 398/2013 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia v procesnom postavení žalobcov sú účastníkmi konania vedeného Okresným súdom Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 12 C 193/2012, ktorého predmetom je určenie dedičskej nespôsobilosti žalovaného. Okresný súd uznesením sp. zn. 12 C 193/2013 z 15. augusta 2013 konanie zastavil. Proti uzneseniu o zastavení konania podali žalobcovia odvolanie a vec bola predložená krajskému súdu 3. októbra 2013.

Sťažovatelia v sťažnosti okrem skutkového stavu uvádzajú:

„Dňa 13. 3. 2014 podali sťažovatelia písomne sťažnosť predsedovi krajského súdu, kde poukazovali na to, že vo veci dochádza k zbytočným prietahom, pričom zdôraznili, že takmer k 6-mesačným prietahom došlo i napriek tomu, že nejde o odvolanie voči meritórnemu rozhodnutiu, čo nie je pre občianskoprávny úsek krajského súdu obvyklé. Sťažnosť bola doručená krajskému súdu dňa 17. 3. 2014. Na podanú sťažnosť reagoval podpredseda krajského súdu listom pod Spr. 697/2014 až zo dňa 30. 4. 2014 s tým, že ju označil za nedôvodnú...“

Sťažovatelia sa žiadosťou o prešetrenie vybavenia sťažnosti podľa § 67 ods. 1 písm. b) zák. č. 757/2004 Z. z. na Ministerstve spravodlivosti SR domáhali prešetrenia postupu a spôsobu, akým bola ich sťažnosť vybavená. Svoju žiadosť odôvodnili tým, že krajský súd nevybavil ich sťažnosť riadne a pri jej vybavovaní nedospel k správnym záverom a najmä ani neprijal dostatočné opatrenia na odstránenie namietaných nedostatkov.

Na podanú žiadosť reagovalo Ministerstvo spravodlivosti SR listom pod č. 38042/2014-151 zo dňa 24. 6. 2014 s tým, že žiadosť sťažovateľov vyhodnotilo ako nedôvodnú...“

Dňa 9. 7. 2014 podali sťažovatelia ústavnú sťažnosť Ústavnému súdu SR, ktoré konanie bolo vedené pod sp. zn. I. ÚS 714/2014. O ústavnej sťažnosti rozhodol ústavný súd uznesením zo dňa 12. 11. 2014 tak, že sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú, keď konštatoval, že celková doba, v ktorej odvolací súd nerozhodol, od 3. 10. 2013 do 9. 7. 2014, t. j. 9 mesiacov, nie je ešte tak dlhá doba, ktorou by došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.“

Sťažovatelia poukazujú na skutočnosť, že „od predloženia riadneho opravného prostriedku na rozhodnutie odvolací súd už t. č. bezmála 17 mesiacov vo veci nekonal...“, a žiadajú, aby „im bolo priznané za porušenie ich práv garantovaných ústavou a dohovorom aj primerané finančné zadosťučinenie, v sume každému po 800 €“.

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Krajský súd v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 398/2013 (vec Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 12 C 193/2012) porušil základné právo sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný vyplatiť každému zo sťažovateľov sumu po 800 € ako primerané finančné zadosťučinenie, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Krajskému súdu v Banskej Bystrici sa prikazuje konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný nahradiť sťažovateľom trovy konania v sume 626,48 € na účet ich právneho zástupcu, advokáta JUDr. Samuela Baránika, Podjavorinskej 7, 81103 Bratislava, do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovatelia namietajú, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 398/2013 došlo k porušeniu ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní s'ťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú s'ťažnosť ide predovšetkým vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil s'ťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú s'ťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade krajským súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom okresného súdu, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

Ústavný súd v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti zistil, že krajský súd uznesením sp. zn. 12 Co 398/2013 z 19. marca 2015 odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V čase predbežného prerokovania sťažnosti už teda krajský súd o opravnom prostriedku sťažovateľov rozhodol a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

V súvislosti s týmto zistením ústavný súd poukázal na svoju judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený prierah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné prierahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prierahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prierahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti dospel k záveru, že postup krajského súdu v namietanom odvolacom konaní nebol poznamenaný priet'ahmi takej intenzity, že by ich bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, pričom uznáva argumentáciu sťažovateľov, že postup krajského súdu mohol byť efektívnejší, avšak poukazuje i na skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti už krajský súd o odvolaní sťažovateľov rozhodol. Zvažujúc všetky konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť je zjavne neopodstatnená, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. novembra 2015